

Emlékek nélkül nemzetnek híre csak árnyék

Fehér – Újra ünnepeleünk. Hagyományt teremtettünk, mert Versey szerint „Régi kornak jobb hagyományaira épít az ember friss leleményeket”, s mert a hagyományt őrizni kell, a történelmet újraírni, átélni, elődeinket tisztelni, ugyanis a múlt kötelez. Ennek a kötelességnek teszünk most is eleget. A Rákóczi-szabadságharc 300 éves évfordulóján nem a város, nem a kollégium 1704-es pusztulását ünnepelejük, ha-

csengő avatására került sor. A program ezután a kollégium dísztermében a gimnáziumi diákok tudományos szakdolgozatainak a bemutatásával folytatódott, ahol Dvoráček Ágoston fizikatanár beszámolt a Fenichel Sámuel önképzőkör diákjainak eredményeiről, akik az utóbbi években több mint 100 trófeát szereztek az iskolának, ennek nagy részét az anyaországból. Turzai Orsolya, Simon Zsuzsa, Polgár Dalma Klára, Fo-

Az udvaron

nem annak a lehetőségét, hogy 300 évvel ezelőtt is „az újrakezdés vakmerő reménye legyőzte itt a végtelen halált” – mondta Szabó Hajnal, a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium aligazgatója a 2004. április 24-i ünnepségen. Az ünnepségen jelen volt Tonk István, az Erdélyi Református Egyházkerület főgondnoka, dr. Kötő József, az RMDSZ ügyvezető alelnöke, Lászlófi Pál, az RMP SZ alelnöke, Liviu Octavian Rusu, Nagyenyed polgármestere, Panța Dumitru megyei tanfelügyelő, Rácz Levente, a megyei RMDSZ elnöke, Báránc Huba lelkész, a református egyház megye esperese, Simon János igazgató, Kosza Sándor, Siklós városának al-

garasi Anna Mária mutatta be dolgozatát, majd Dominich Sándor, iskolánk öregdiákja, a Veszprémi egyetem matematika karának dékánja a kollégium és Anglia tudományos párhuzamának egyes vonatkozásairól tartott előadást. Kónya Mária, Rácz Levente, Dvoráček Ágoston és Györfi Dénes a kollégiummal kapcsolatos eddig kevésbé ismert, illetve ismeretlen adatokkal szolgált, majd Pásztori Kupán István teológiatanár laudációját követően, a kórus kíséretében került sor a nap fénypontjaként beharangozott Mikó Diána magyarországi szobrászművész I. György mellszobrának leleplezésére, egyelőre – de remélhetőleg már nem sokáig –

A díszteremben I. György mellszobrának leleplezése

polgármestere, valamint a siklói, gromaendrői és csurgói küldöttségek és Monica Mărășescu a kolozvári brit követségről, a brit oldal képviselőjeként. A köszöntő beszédek elhangzását követően Mádl Ferenc köztársasági elnök és Szili Katalin üdvözlését tolmácsolták. A kollégium kórusa Fórika Éva zene-tanárnő vezetésével kórusműveket, a IX. osztályos Mán Bianka pedig népviseletben, többek között az *Erdély ország az én hazám* népdalt adták elő. Majd a siklói testvér- város jóvoltából elkészült új

még gipszben. Ezt Barabás Miklós domborművének leleplezése követte, melyet Lőrinc Lehel szobrászművész készített, akinek kiállított szobrai és pasztelljeit ebéd-szünet után láthattuk, amikor került id. és ifj. Lőrinc Zoltán fotókiállításának bemutatására is. Rákóczi-diákvetélkedő, majd ünnepi műsor következett.

Másnap istentisztelet után került sor a sétatéri emlékmű koszorúzására, majd a nagyenyedi két fúfza újraelitése zárta az ünnepséget.

N. T.

„Új hidak épülnek“

A Maderspach család feltámadása Ruszkabányán

Ruszkabánya/Krassó-Szörény – Egész napos rendezvény Maderspachné Buchwald Franciska születésének 200 éves évfordulóján. Ökumenikus istentisztelet, háromnyelvű emléktábla avatása, nagyszabású népi táncműsor, koszorúzás a temetőben, lacikonyha és kirándulás a IX. Bánsági Magyar Napok keretében. Számos külföldi Maderspach-leszármazott és sok értelmiségi az ország minden részéről tisztelte meg a párját ritkító rendezvényt.

Április 23-án Ruszkabánya népe nemcsak azért öltözött ünneplőbe, mert Szent György napja volt, hanem azért is, mert Dorin Ecobici polgármester és községének aprajánagyja tíz óra után már a római katolikus templom körül várta a két autóbusszal érkező külföldi és temesvári vendégeket: a Maderspach család magyarországi, németországi, egyesült államokbeli és angol leszármazottjait.

Az április 22-i, temesvári Maderspach-szimpozium után az ünnepség azon a településen folytatódott, ahol a Hoffmann és Maderspach hármorok jelentették az európai vasműveltség egyik fellegvárát.

Maderspach Károlyra és feleségére, Buchwald Franciskára emlékezve Túri László, Temesvár-Újkissoda római katolikus nagyprépost-plébános, Makay Botond resicabányai református lelképásztor és Sorin Toma ruszkabányai görögkeleti pap ökumenikus istentiszteleten emlékeztek és emlékeztettek.

Az ortodox lelkész a Szent György-nappal hozta kapcsolatba gondolatait, Túri atya kiemelte a Maderspach Károly népeket összetartó erejét, német és román iskolaépítési és római katolikus és román templomépítési áldozatkészségét. Makay tiszteletes a beszélő kövek üzenetét, illetve az új (lelki és szellemi) hidak építését, s ezek szükségességét emelte ki prédikációjában.

A ragyogó és meleg időjárásnak köszönhetően a Szent Bernárd római katolikus templom és a feltehetően egykori Hoffmann-kúria közötti parkban folytatódott az ünnepély, ahol Dorin Ecobici polgármester nemcsak köszöntötte a vendégeket, hanem a több százas hallgatóságának kellő alaposággal be is mutatta a történelmi Maderspach családot s annak tevékenységét. Itt Szász Enikő temesvári nőszövetségi elnök, illetve Maderspach Kinga és Maderspach Katalin beszéltek.

A már említett Hoffmann-kúriával szemben lévő egykori Maderspach-házban lévő háromnyelvű emléktáblának a felszentelése, illetve megáldá-

sa következett, mikoris Maderspach Katalin és a polgármester leleplezték a márványtáblát, amely román, német és magyar felirattal tudatja az arra haladóval, hogy „Ebben a házban élt Maderspach Károly és neje Buchwald Franciska, a XIX. századi ipari fejlődés és polgári haladás jeles személyiségei“.

Kellemes meglepetés érte a népi táncműsor megtekintőit, mivel a helybeli iskola tanulóit a román táncok mellett magyar és német táncokkal is szórakoztatták az ünneplőket, míg a temesvári Bartók Béla Líceum táncsoportja magyar táncfergeteggel koronázta meg a szabadtéri műsort.

Az 1949. augusztus 23-án mozsárgyújjával önmagát kivégző Maderspach Károly sírjánál Túri László nagyrépost mellett a helybeli ortodox lelkész emlékezett, illetve mondott rövid emlékező szertartást, míg Makay Botond megyei-területi RMDSZ-elnöki minőségében fűzte tovább „hidas“ gondolatait, mivel az RMDSZ koszorúján nem véletlen a felirat, miszerint „Új hidak épülnek“. Székernyész János szükségesnek vélte történelmi visszapillantásban rámutatni arra, hogy Buchwald Franciskát nem a magyarok vesszőzték meg, hanem az ellenforradalom pribékjei végeztek egy olyan gaztettet, ami példátlan a XIX. század történelmében.

A mititéjes, sörös és kávé lacikonyhas piknik után (és közben) többen felmentek a ruszkicai márványbányához, illetve márvány-megmunkáló műhelyeket tekintettek meg.

A pihentetőnek nem nevezhető, de mégis lelki frissülést jelentő nagy nap a resicabányai Semenic Szálló éttermében díszvacsorával fejeződött be a külföldiek számára.

Jóleső érzés elkönyvelni azt a tény, hogy a Bánság és Erdély sok kiváló jelessége jelent meg Ruszkabányán, amely ezentúl egy újabb történelmi és ipartörténeti zarándokhely lehet azok számára, akik az új hidakon járnak, de maguk is hidakat építenek embertársaik között.

SAKMÁRY KÁROLY

A résztvevő érdeklődők

Maderspach Károly sírjánál

A park színpadán Dorin Ecobici polgármester mellett Maderspach Katalin és Maderspach Kinga. Mögöttük a tolmács és Szász Enikő nőszövetségi elnök, főrendező

A helybeli iskolások magyar táncokat is előadtak

Az emléktábla-szentelés egyik pillanata

A háromnyelvű emléktábla az egykori Maderspach-házban